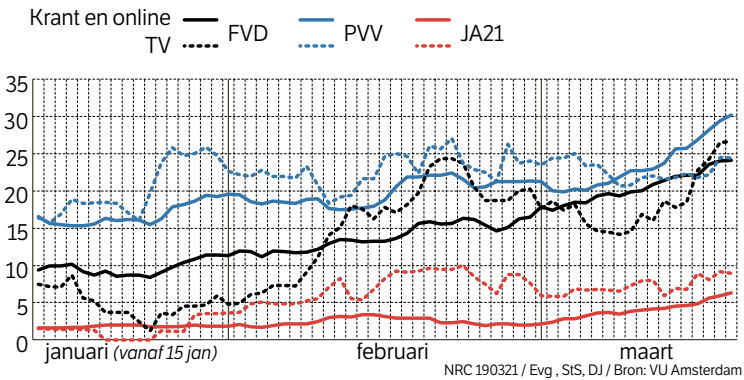

Media-aandacht drie rechtse partijen vanaf januari 2021,

14-daags voortschrijdend gemiddelde van de zichtbaarheid, in procenten

MEDIA-AANDACHT

‘Als je schaarste creëert, wil iedereen je hebben’

Politicologe Léonie de Jonge bekeek op welke manieren rechts-radicalen partijen profiteren van media-aandacht.

Door onze redacteur

Wilfred Takken
AMSTERDAM

Vanochtend was ik op Radio 1, en daar hoorde ik steeds om me heen: ‘Waar is Thierry?’ ‘Waar is Thierry?’ Ik dacht: het is hem wéér gelukt om schaarste te creëren. Dan wil iedereen je hebben”, zegt politicologe Léonie de Jonge van de Rijksuniversiteit Groningen. „Eigenlijk volgt Baudet deze verkiezingen het draaiboek van Wilders: wanneer je niet komt opdagen, wegloopt, of een schandaal maakt, krijg je meer aandacht.”

De Jonge doet onderzoek naar radicaal-rechts en bekeek onder meer de relatie tussen media-aandacht en succes bij verkiezingen. Het succes van radicaal-rechts bij de Tweede Kamerverkiezingen van deze week, 29 zetels in totaal, verklaart ze onder meer door de buitenproportionele aandacht.

Volgens De Jonge vinden nieuwsmedia de ophef van radicaal-rechtse politici onweerstaanbaar. Bovendien zitten journalisten nog altijd met het ‘Fortuyn-trauma’: de angst om een sluimerende volksoptocht te missen. Dit leidt tot „overcompensatie”: niet alleen krijgen de radicaal-rechtse leiders veel aandacht, ze worden met fluwelen handschoenen aangepakt. Dat heeft volgens haar te maken met de genoemde ‘schaarste’: wie Baudet of Wilders in de studio heeft, wil ze niet meteen weggagen.

Wat volgens haar de partijen echt helpt, is de deelname aan live talkshows: „Dan zit er geen rem op - Baudet vertelt zo veel onwaarheden en verdraaiingen dat geen presentator er tegenop kan.” Bovendien, zegt ze, zorgt een plaats aan tafel bij *Jinek* of *Op1* voor „legitimatie”. Ondanks antisemitische of racistische uitspraken wordt FVD beschouwd als een normale partij. Dat heeft invloed op normalisering van het radicaal-rechtse gedachtegoed.

‘Cordon sanitair mediatique’

De Jonge deed vergelijkend onderzoek naar de omgang van media met radicaal-rechts in Nederland, Vlaanderen,

Wallonië en Luxemburg. Wat bleek: in de laatste twee heb je nauwelijks radicaal-rechtse partijen, volgens haar omdat de pers voorziet in een ‘cordon sanitair mediatique’. In goed Nederlands: een ‘schutskring’. Zo heeft de Waalse pers een eigen gedragscode hierover. Timing is alles bij het aanleggen van zo’n schutskring, stelt De Jonge. Het werkt alleen als je radicaal-rechtse partijen in de kiem smoort. „In Vlaanderen hebben ze het ook geprobeerd, maar daar was het cordon niet waterdicht. Het Vlaams Blok was toen al te groot.”

In Brussel zitten de Vlaamse en de Waalse publieke omroep samen in één gebouw, vertelt ze. „Ze wilden ooit gezamenlijk een verkiezingsdebat organiseren, maar dat ging niet door omdat de Walen het Vlaams Belang er niet bij wilden hebben. Dat was tegen hun gedragsregels.”

Verzuilde pers

Volgens De Jonge vloeit het negeren van radicaal-rechts in Luxemburg meer voort uit de verzuilde samenstelling van de pers. „Net als vroeger in Nederland hebben kranten daar een eigen achterban, katholiek, socialistisch, en zijn ze geneigd om over de gevestigde partijen te schrijven. Radicaal-rechts past niet bij hun beginselen, dus daar schrijven ze niet over.”

In Nederland en Vlaanderen is geen schutskring. De journalistiek is daar volgens De Jonge geprofessionaliseerd. „De opvatting is: gewoon de feiten brengen. Een gedragslijn? De NOS zei: ‘We sturen onze verslaggevers niet met een lijn op pad’. Klinkt goed. Maar ja, de verhuizing van Baudets piano naar het Binnenhof - wat is dáár de nieuwswaarde van?”

Uit onderzoek blijkt dat media-aandacht invloed heeft op de verkiezingsuitslag, maar, zo benadrukt De Jonge, er is altijd wel samenhang met andere factoren, zoals: hoe stellen de gevestigde partijen zich op? De Jonge: „In Nederland zie je bijvoorbeeld dat de VVD in de jaren negentig migratie al van een economisch thema heeft veranderd in een cultureel thema. Zo heeft die partij een hoofdthema van radicaal-rechts alvast voor hen genormaliseerd.”